

Návrh implementácie rezolúcie č.78/127 Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov o vyhlásení roka 2026 za Medzinárodný rok dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj v podmienkach Slovenskej republiky

Rok 2026 bol dňa 18. decembra 2023 rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 78/127¹ (ďalej len „rezolúcia 78/127“) vyhlásený za Medzinárodný rok dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 (IVY 2026).

Spomínaná rezolúcia vyzýva všetky členské štáty, organizácie systému Organizácie Spojených národov, iné medzinárodné a regionálne organizácie, aj ďalších zainteresovaných aktérov, vrátane občianskej spoločnosti, podnikateľského sektora a médií, aby si pripomenuli medzinárodný rok, s cieľom podporiť význam a dôležitosť dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj.

Rezolúcia 78/127 ďalej uznáva dobrovoľníctvo ako prierezovú tému pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a dôležitosť dobrovoľníkov pri odozve na humanitárne krízy. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj bola prijatá rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 70/1² z 25. septembra 2015, kde sa identifikovalo 17 oblastí, ktoré sú v kontexte svetového spoločenstva zásadné, na to, aby sa:

- odstránil hlad a chudoba vo všetkých ich podobách,
- zabezpečil dôstojný, rovnoprávny a zdravý život pre všetkých,
- vytvorili podmienky na plné rozvinutie ľudského potenciálu,
- ochránila planéta pred degradáciou prostredníctvom udržateľnej spotreby, efektívneho využívania prírodných zdrojov a prijímania neodkladných opatrení v boji proti zmene klímy, aby boli zachované životné podmienky pre súčasné aj budúce generácie,
- dosiahla prosperita umožňujúca každému viesť naplnený a dôstojný život v súlade s prírodou,
- budovala spravodlivú a kohéznú spoločnosť v mieri, bez násilia, strachu a diskriminácie, keďže bez mieru niet udržateľného rozvoja a bez udržateľného rozvoja niet trvalého mieru,
- mobilizovali potrebné zdroje a posilnili globálne partnerstvá založené na solidarite, spolupráci a zapojení všetkých štátov, aktérov a obyvateľov, so zreteľom na potreby najchudobnejších a najzraniteľnejších.

Pre napĺňanie spomínaných oblastí sú dobrovoľníci kľúčoví, lebo posilňujú sociálnu súdržnosť, prepájajú komunity, reagujú na potreby najzraniteľnejších a aktívne prispievajú k riešeniu spoločenských výziev tam, kde verejné politiky alebo trh zlyhávajú. Na základe toho bola prijatá rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 73/140³ zo 17. decembra 2018, ktorá schválila začlenenie dobrovoľníctva do Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

Medzinárodný rok dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 má za cieľ zviditeľniť dobrovoľníctvo v očiach verejnosti, podporiť význam dobrovoľníctva pre udržateľný rozvoj,

¹ Rezolúcia prijatá Valným zhromaždením OSN z 18. decembra 2023: <https://docs.un.org/en/A/RES/78/127>.

² Rezolúcia prijatá Valným zhromaždením OSN z 25. septembra 2015: <https://docs.un.org/en/A/RES/70/1>.

³ Rezolúcia prijatá Valným zhromaždením OSN zo 17. decembra 2018: <https://docs.un.org/en/A/RES/73/140>.

poukázať na to, že dobrovoľnícke aktivity prispievajú k napĺňaniu cieľov udržateľného rozvoja, ukázať prínosy formálneho a neformálneho dobrovoľníctva, vytvárať podmienky na odstránenie nerovnosti v dobrovoľníctve, aby každý, či už zo zraniteľných skupín alebo nie, mohol slobodne vykonávať dobrovoľníctvo v oblastiach, ktoré chce. Zároveň cieľom Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 je vytvoriť priestor na zdieľanie dobrej praxe, na to, aby sa rozvíjalo dobrovoľníctvo všade tam, kde to komunity potrebujú a v súčasnom zrýchlenom svete poukázať aj na nové formy a trendy dobrovoľníctva.

Pri organizácii Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 Organizácia Spojených národov vyžaduje od všetkých členských štátov nomináciu kontaktného bodu prostredníctvom svojich stálych misií pri Organizácii Spojených národov. Kontaktný bod má byť na národnej úrovni a má mať vo svojej pôsobnosti dobrovoľníctvo, prácu s dobrovoľníkmi a rozvoj dobrovoľníctva.

Kontaktný bod

Povinnosťou kontaktného bodu je vytvoriť a následne koordinovať národnú komisiu pre Medzinárodný rok dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 (ďalej len „národná komisia“), ktorá má byť zložená zo širokého spektra aktérov na národnej úrovni, vrátane zástupcov štátnych inštitúcií, občianskej spoločnosti, organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi, samosprávy, akademickej obce, médií a organizácií systému Organizácie Spojených národov pôsobiacich v danej krajine.

Úlohou kontaktného bodu je komunikovať a koordinovať sa s globálnym sekretariátom pre IVY 2026 v UN Volunteers⁴. Globálny sekretariát pre IVY 2026 vytvoril internetový portál „IVY 2026 Knowledge Portal“⁵, na ktorom majú jednotlivé kontaktné body informovať ostatné kontaktné body a organizácie systému Organizácie Spojených národov, aké aktivity plánujú členské štáty uskutočniť a aké aktivity sa v priebehu IVY 2026 aktuálne realizujú. Zároveň je potrebné, aby kontaktné body preložili všetky kľúčové dokumenty do jazykov jednotlivých členských štátov a zverejnili ich na svojich webových sídlach.

Národná komisia

Národná komisia by mala zasadať pred začatím Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 a priebežne počas celého trvania Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026. Jej ďalšou úlohou je pripraviť program aktivít, ktoré budú jednotliví aktéri v národnej komisii realizovať počas celého roka. Zainteresovaní aktéri navrhnu také aktivity, ktoré budú môcť zabezpečiť v rámci schválených limitov výdavkov dotknutých kapitol na príslušný rozpočtový rok, bez dodatočných nárokov na rozpočet verejnej správy.

Úlohou národnej komisie je po skončení Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026 pripraviť hodnotiacu správu za Slovenskú republiku a poskytnúť ju zainteresovaným aktérom, vrátane Organizácii Spojených národov.

Globálny sekretariát pre IVY 2026 odporúča jednotlivým krajinám naplánovať si rôznorodé aktivity, ktoré môžu zahŕňať:

⁴ Webová stránka UN Volunteers: <https://www.unv.org/>.

⁵ Webová stránka portálu IVY 2026: <https://knowledge.unv.org/international-volunteer-year>.

- **propagačné aktivity** - napríklad kampane na podporu dobrovoľníctva, organizáciu konferencií za účelom zdieľania dobrej praxe, zviditeľnenia dobrovoľníctva, diskusie trendov v dobrovoľníctve, prinášanie nových foriem neformálneho a formálneho dobrovoľníctva, zviditeľnenie organizácií a iných aktérov pracujúcich s dobrovoľníkmi, ukážky práce dobrovoľníkov so zraniteľnými skupinami a prezentácie projektov, ktoré napomáhajú k cieľom udržateľného rozvoja.
- **programové aktivity** - napríklad podpora integrácie dobrovoľníctva do národných rozvojových plánov, podpora znižovania nerovnosti a rizík v dobrovoľníctve, tvorba televíznych, rozhlasových relácií a článkov v novinách o dobrovoľníctve na národnej a regionálnej úrovni, vrátane verejno-súkromných partnerstiev.
- **hodnotiace aktivity** - môžu byť napríklad spojené s uznávaním a hodnotením prínosu formálneho a neformálneho dobrovoľníctva k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja, tvorbu analýz zameraných na postavenie dobrovoľníkov a identifikáciu konkrétnych problémov v tejto oblasti, spoluprácu s existujúcimi výskumnými inštitúciami na realizáciu výskumu a údajov o dobrovoľníctve.

V Slovenskej republike je nositeľom témy dobrovoľníctva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ktoré je gestorm zákona č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení niektorých predpisov.⁶ Na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky pôsobí Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorý sa agende dobrovoľníctva venuje dlhodobo a má ho ukotvené v Koncepcii rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022 – 2030⁷ spolu s Akčným plánom Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022 - 2026⁸ (ďalej len „AP KROS 2022 - 2026“), ktoré boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 549 zo 7. septembra 2022 zo 7. septembra 2022.

Úlohy z AP KROS 2022 - 2026 týkajúce sa dobrovoľníctva sa zameriavajú predovšetkým na podporu a rozvoj dobrovoľníctva, prostredníctvom zvýšenia participácie znevýhodnených skupín, vrátane seniorov, posilnenia kapacít organizácií a verejnej správy v práci s dobrovoľníkmi, rozvíjanie vzdelávania o dobrovoľníctve na všetkých úrovniach, zavedenia dlhodobého finančného mechanizmu pre dobrovoľnícke programy a centrá, podporení kvality manažmentu dobrovoľníkov, zlepšenia systému zberu štatistických údajov o dobrovoľníctve.

Popri napĺňaní cieľov AP KROS 2022 - 2026, Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti disponuje odbornými kapacitami a expertízou na to, aby sa stal kontaktným bodom pre Medzinárodný rok dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026. Má ambíciu naplňovať úlohy z neho vyplývajúce, vrátane vytvorenia a koordinovania národnej komisie s vybranými zástupcami štátnej správy, samosprávy, zástupcov občianskej spoločnosti a organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi, zástupcov akademickej obce, podnikateľského sektora a médií.

⁶ Odkaz na zákon o dobrovoľníctve: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/406/>.

⁷ Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022 – 2030: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/2022/kros_2022_2030/KROS%202022-2030.pdf.

⁸ Akčný plán Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022 – 2030: https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/2022/kros_2022_2030/AP%20KROS%202022-2026.pdf.

Spoluprácou so všetkými zainteresovanými aktérmi je možné dosiahnuť to, aby Slovenská republika úspešne naplnila ciele, ktoré sú stanovené v rámci Medzinárodného roka dobrovoľníkov pre udržateľný rozvoj 2026.